

Ο σχεδιασμός της ΕΣΑΟΚ

Ο σχεδιασμός της ΕΣΑΟΚ απαντά σ' αυτό το διακύβευμα, λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη ότι η βιωσιμότητα και η προοπτική του Τρόδους συνδέονται με εξωγενείς δυναμικές και διακυβεύματα, η σημασία των οποίων ξεπερνά την κλίμακα της περιοχής και αποκτά εθνικές διαστάσεις. Η ύπαρξή τους έχει τροποποιήσει ριζικά, σε σχέση με τις προηγούμενες δεκαετίες, το περιβάλλον στο οποίο καλείται το Τρόδος να σχεδιάσει τη στρατηγική για το μέλλον του.

Το περιβάλλον αυτό προσδιορίζουν πρωτίστως, η παγκοσμιοποίηση και η ενσωμάτωση της Κύπρου στην Ε.Ε.: η πρώτη, ενισχύει τον διεθνή ανταγωνισμό και επηρεάζει τη σχέση του Κράτους με τους διάφορους τομείς που παραδοσιακά ήλεγχε ως κράτος – πρόνοια και ρυθμιστής της οικονομίας του. Το Τρόδος μπορεί να απαντήσει σ' αυτό τον ανταγωνισμό μέσω ενός ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος, βασισμένου στην ιδιοτυπία των προϊόντων του.

Αντίθετα, η Ε.Ε., διαμορφώνει το πλαίσιο για μια νέα σχέση μεταξύ κέντρου και περιφέρειας, μέσω της προσαρμογής της δημόσιας δράσης του κάθε κράτους-μέλους (συμμετοχικός σχεδιασμός και τοπική διακυβέρνηση). Αναγνωρίζει τις ιδιαιτερότητες του βουνού και προτάσσει την εδαφική προσέγγιση της ανάπτυξής του.

Στην Ε.Ε., οι γενικότερες εξελίξεις για τις ορεινές περιοχές, συνέβαλλαν όντως, από τη δεκαετία του 1980 στην αντιστροφή των μέχρι τώρα αντιλήψεων όσον αφορά: (α) τις προοπτικές του βουνού, αλλά και (β) τη θέση του στο εσωτερικό του κάθε κράτους:

- α) πέρασμα από πολιτικές προστασίας σε πολιτικές που επιδιώκουν να συμβάλλουν με τρόπο βιώσιμο στην ανάπτυξη του βουνού, σηματοδοτώντας νέες στοχεύσεις για τη διαμόρφωση ενός νέου προτύπου προστασίας – ανάπτυξης σ' αυτές τις περιοχές.
- β) εδαφοποίηση (territorialization) της δημόσιας δράσης, με βάση τη διαπίστωση ότι οι τοπικές κλίμακες μπορούν καλύτερα να προσδιορίσουν πολιτικές κατάλληλες ως προς την διαφορετικότητα των τοπικών καταστάσεων και τα αναπτυξιακά διακυβεύματα.

Η ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε., οδήγησε στην υιοθέτηση των κοινοτικών προγραμματικών περιόδων και σε δεσμεύσεις με βάση κοινοτικές οδηγίες για αποκέντρωση, περιβάλλον, ΑΠΕ, κτλ. Παράλληλα, η Εδαφική Πολιτική της Ε.Ε., απαιτεί το πέρασμα από τη δημόσια κρατική πολιτική δράση στη δημόσια εδαφική δράση, την οποία η Κύπρος δεν έχει ολοκληρώσει. Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός, εξαιρουμένου του προγράμματος Leader και κάποιων κινήτρων χωροθέτησης (απόσταση από πόλεις, υψόμετρο) υπέρ της υπαίθρου, διατηρεί τη λογική της εθνικής αλυσίδας και κλίμακας. Όμως, είναι σε εξέλιξη μια σημαντική προσπάθεια εθνικών μεταρρυθμίσεων (υγεία, παιδεία, αυτοδιοίκηση, κτλ.), οι οποίες άπτονται των σχέσεων κέντρου / περιφέρειας. Αυτή η δυναμική εξέλιξης, σε συνδυασμό με την έλλειψη ορεινής πολιτικής, απαιτεί τον επαναπροσδιορισμό της ένταξης των Ορεινών Περιοχών στο όλο εθνικό σύστημα σχεδιασμού χωροταξικών και αναπτυξιακών πολιτικών.